

Kerran ulkona

Birk Rohelend
Jan Kaus
Janar Ala

Johdanto

Työmme Exteryssä on selväpiirteistä: valmistamme laadukkaita, kestäviä ja miellyttäviä kaupunkikalusteita. Tähän me uskomme. Tuotteita suunnitellessamme mietimme aina, mitä ne antavat yhteisille tiloillemme, millaisia tapahtumia ja toimintoja ne mahdollistavat ja tukevat, ja ehkä jopa inspiroivat.

Ymmärrämme, että meidän luomamme on kuitenkin vain tausta kaupunkitalalle, joka on meidän kaikkien yhdessä päivittäin luoma olohuone, jossa tarinat ja tapahtuvat syntyvät ja limittyvät toisiinsa. Käymme täällä päivittäin, vietämme juhlapäiviä, koemme rutiineja ja arkipäivää, mutta olemme valmiita myös yllättäviin tapahtumiin ja satunnaisiin tapaamisiin. Täällä alkavat tarinat ja kohtaavat elämät.

Exteryn kalusteet ovat tämän näyttämön lavasteita. Tuote saa kyllä käsissämme viimeisen silauksen, mutta saa todellisen merkityksensä vasta kaupunkitalassa, jossa siitä tulee osa ihmisten ainutlaatuisista ja henkilökohtaisista tarinoista. Nämä tarinat ovat meille tärkeitä.

Omia tarinoitaan kertovat tässä albumissa hyvät virolaiset kirjailijat, jotka tuovat esille teostensa näkymättömät mitat, jotka eivät avaudu studiovalokuvissa tai kokojen mitoissa. Hyviä lukuhetkiä!

Exteryn tiimi.

Luomme yhdessä rikkaampaa kaupunkitilaa:

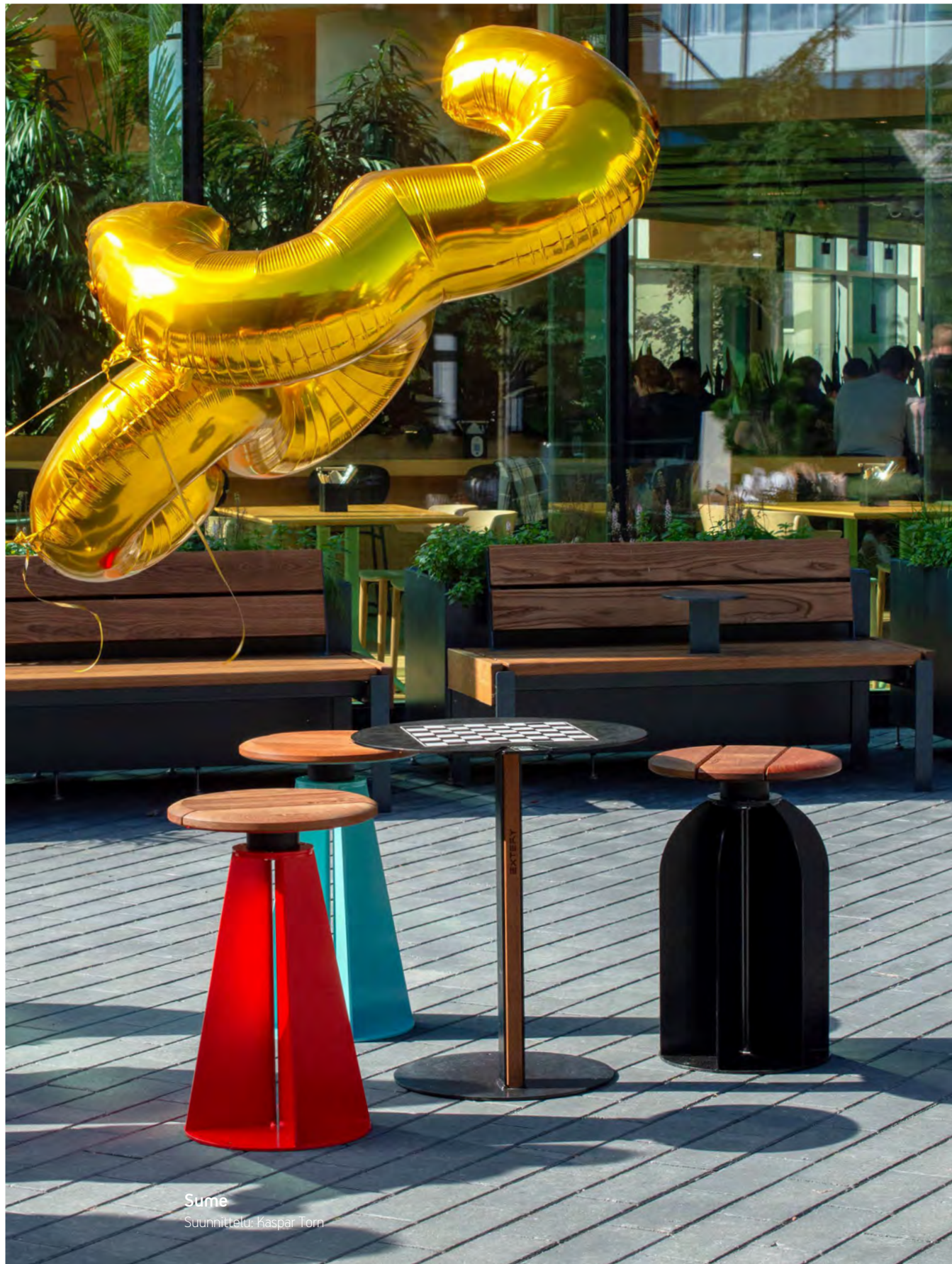
Sisältö

Tekstit	Janar Ala	Ravintola, jossa on ikkunat lattiasta kattoon	9
	Birk Rohelend	Karkea iho	17
	Jan Kaus	*Kaupunki ei ole kunnan kaupunki...	24
	Janar Ala	Tekee / ei tee	33
	Jan Kaus	*Eilisissä syntymäpäiväjuhlissa joku...	43
	Birk Rohelend	He tulevat	50
	Jan Kaus	*Ensin se oli tuntunut oudolta...	60
	Birk Rohelend	*Tahdotko?"	68
	Jan Kaus	*Sinä yönä tuiskutti hurjasti lunta...	78
	Janar Ala	Moi-moi-moi-moi	87

Kalusteet	Linn	4	Piip	57
	Sume	8	Nippon Duo	61
	Jada	14	Vandal 75	62
	Trio	20	Nippon	64
	Tahu	22	Nippon Ebe	66
	Tiide	26	Nippon Ebe Duo	67
	Look@3	34	Net	69
	Look	35	Kehäpenkki	70
	Klaar Wood	36	Twist	72
	Klaar Steel	42	Solo	74
	Prima	44	Vee	76
	Nove	46	Dog Station M4	79
	Reidi	48	Veer	80
	Tava	52	Voog-lepotuoli	84
	Kaar	56	Voog	86

Sume
Suunnittelu: Kaspar Torn

Ravintola, jossa on ikkunat lattiasta kattoon / nälkätaiteilija
päinvastoin

Kotini lähellä on ravintola, jossa on ikkunat lattiasta kattoon. Sellainen akvaariomainen paikka, jonka ohi kulkiessa voi halutessaan tarkkailla ja tutkia syöjiä. Hiljaisempina aikoina, kuten tänään aamulla, valo lankesi ikkunoihin kuin Edward Hopperin maalauksissa. Mutta kysymys kuuluu: jos ravintolan ohi kulkee köyhiä ja köyhät sattuvat pysähtymään ja jäävät katselemaan ja heidän uteliaisuutensa kasvaa ja he liikkuvat hiljaa ja täysin vaistonvaraisesti lähemmäs lasia ja he ovat jo imeytyneet ja tarrautuneet lasiin ja nyt he kyhnyttävät ja nyhjäävät lasia vasten niin että syöjät keskeyttävät syömisen ja syömiskatseet ja syömisjutut ja syömistauot ja huutavat, katsokaa, hyvät ravintolassa kävijät, millainen kauhea hetki on käsillä. Kysymykseni koskee nyt sitä ohutta kalvoa – milloin sellaisessa tilanteessa voi kutsua poliisin, hetikö, vai pitääkö lasin ensin rikkoutua?

Janar Ala

Jada
Suunnittelu: Pentti Tälvelä

Karkea iho silittää puun sileää pintaa

Siinä on kuvioita: kaaria ja uurteita, jotka kiemurtelevat sinne ja tänne. Jostain syystä mies miettii – sanotaan, että hänen nimensä on Toivo – elämäänsä.

Siinäkin on kaaria; siinäkin on uurteita. Kun hän ajattelee kolmea avioliittoaan, hänestä tuntuu, että juuri niin, viivaa pitkin, tai mitä viivaa – samanlaista uraa pitkin ne ovat kaikki menneet.

Alussa on ollut kaunista.

Sitten tulista.

Nyt avioliitot seisovat aivan kuin unohdetut hillopurkit hänen muistokylmiönsä pölyisellä hyllyllä, tahmea homekerros peittää oikean sisällön. Jossain kulkevat lapset, suuret jo, unohtaneet isänsä aikoja sitten.

Hän on yksinkertainen mies, jotkut sanovat.

Sormenpää seuraa uurretta, pysähtyy äkisti, kun hän huomaa tummemman läikän. Oksan paikka, mies tunnistaa. Juuri sellaiselta, yksinäiseltä tummalta läikältä, hänestä on tuntunut koko elämän. Uurteet kiertävät sen, kerääntyvät sitten jälleen tiheäksi rykelmäksi: hän on seissyt, kulmat kurtussa, kaikkien niiden väentelijöiden ja kääntelijöiden välissä, jalat tiukasti maassa, kädet työssä. Kädet ovat työstä karheat, työ on aina vain kasvattanut tummaa ja vimmaa, kerros kerrokselta, vuosi vuodelta.

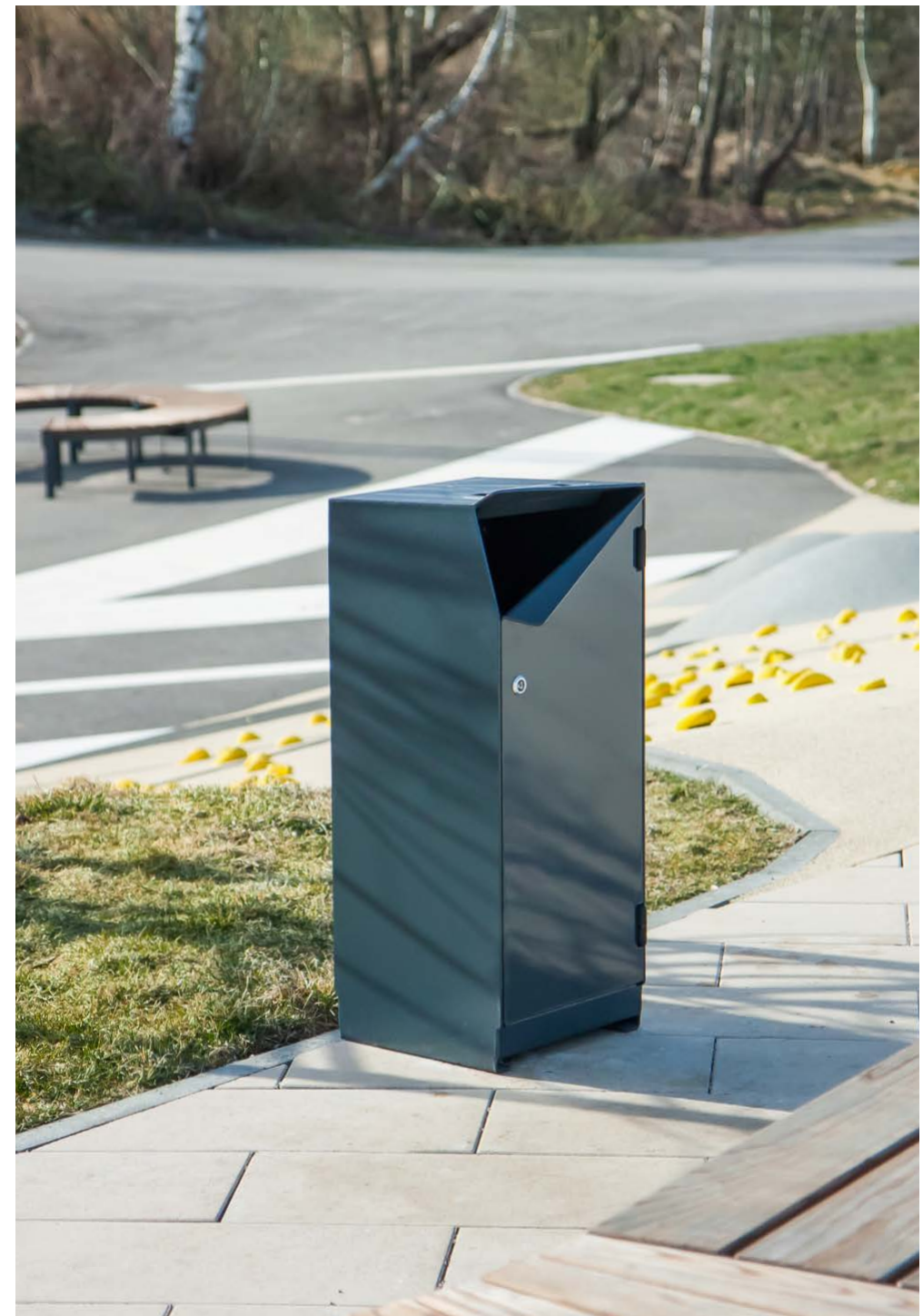
Antaa elämän kiemurrella, minä seison tässä.

Toivo on hyvä nimi, siinä on painoa ja se on ytimekäs. Ehkä siinä on ikääkin; kenties tiettyä arvokkuutta.

Onneksi se ei ole hänen nimensä.

Birk Rohelend

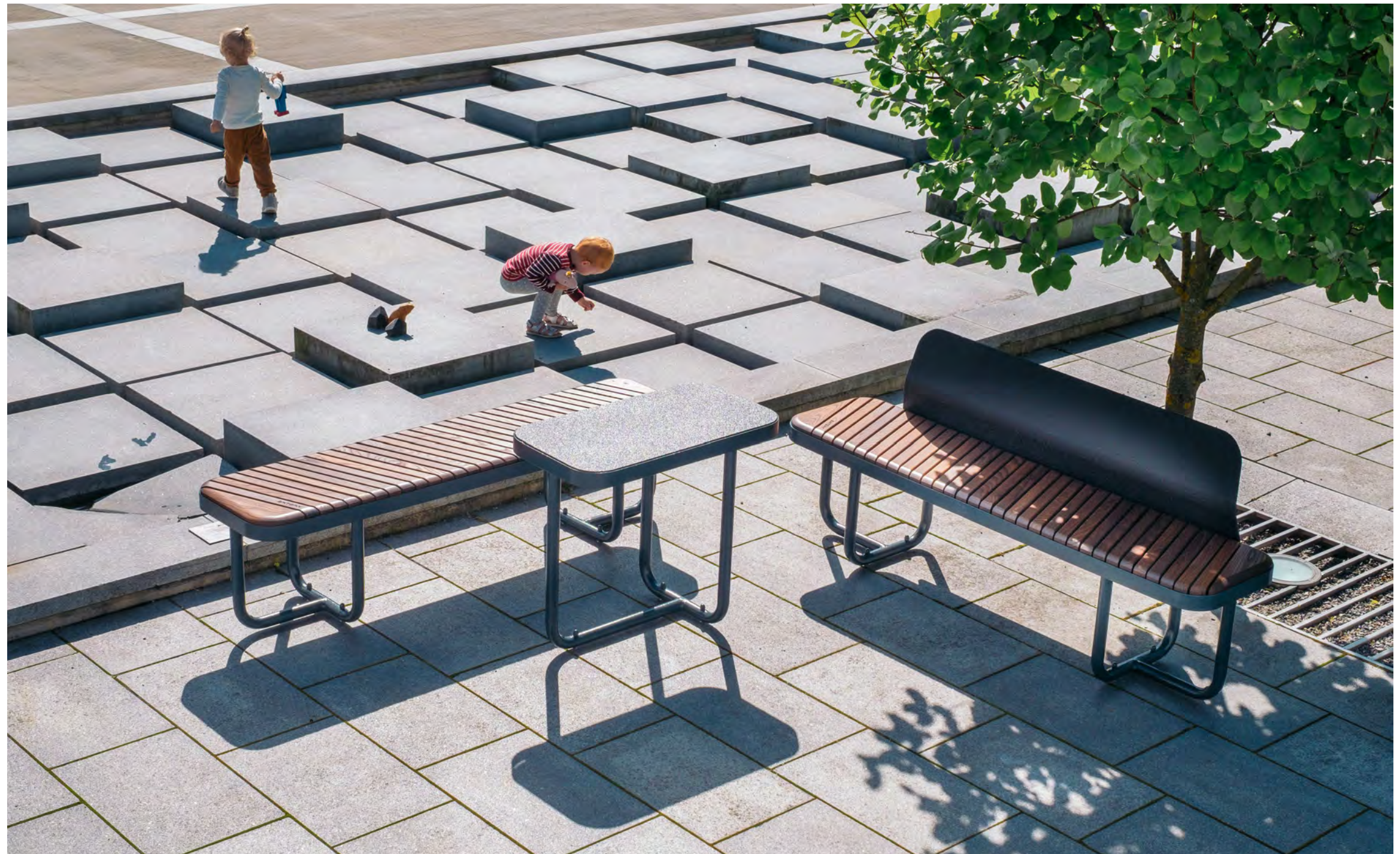

Kaupunki ei ole kunnon kaupunki, jos siellä ei asu rohkeita tyttöjä. Sellaisia, joille vaarat ja odotukset ovat sama asia, jotka lyöttäytyvät matkaasi, lähemmäksi yötä. Tällä penkillä, yliopistorakennusta katsellessaan, hän muistelee erästä. He kohtasivat juhlassa keskustassa, tanssivat, ilmassa oli sähköä, hän ehdotti jatkoa. Kadulla tyttö sanoi, ettei ole väsynyt, että kävellään. Se oli 1990-luvulla, hämyinen yöeläinten perjantai, kolme kilometriä maantien laitaa, mikäpä siinä. Mutta sitten tyttö hyppäsi kadunkulmassa suihkulähteeseen ja alkoi tanssia, jostain syystä se oli unohdettu yöksi päälle ja tytön mielestä tilanne oli käytettävä hyväksi. Häntä alkoi heti kauhistuttaa, miten käy, jos poliisi näkee. Nykyään siinä on pieni tekokumpare, jota ympäröi vesiallas, paljon tyylikkäämpi kuin vanha ristikuviainen allas – aivan kuin kumpare olisi kasattu vanhan suihkulähteen päälle niin että vesi purkautuu kumpareen alta. Hänestä on mukavaa käydä istumassa siellä, muistella tyttöä, tämä on heidän penkkinsä. Hän ei tiedä edes tytön nimeä, tyttö katosi hänen viereltään ja elämästään vielä samana yönä. Jostain syystä hän on varma, että naisella on kaikki hyvin. Kerran hänelle tuli tekokumpareen luona mieleen, että ehkä sen alle on kerääntynyt entisten aikojen vettä, joka jollain hetkellä murtaa pinnan – ja purkautuu kaikkien piilotettujen tai haudattujen unelmien muistoksi. Kun niin tapahtuu, hän jää tähän istumaan ja antaa veden kastella.

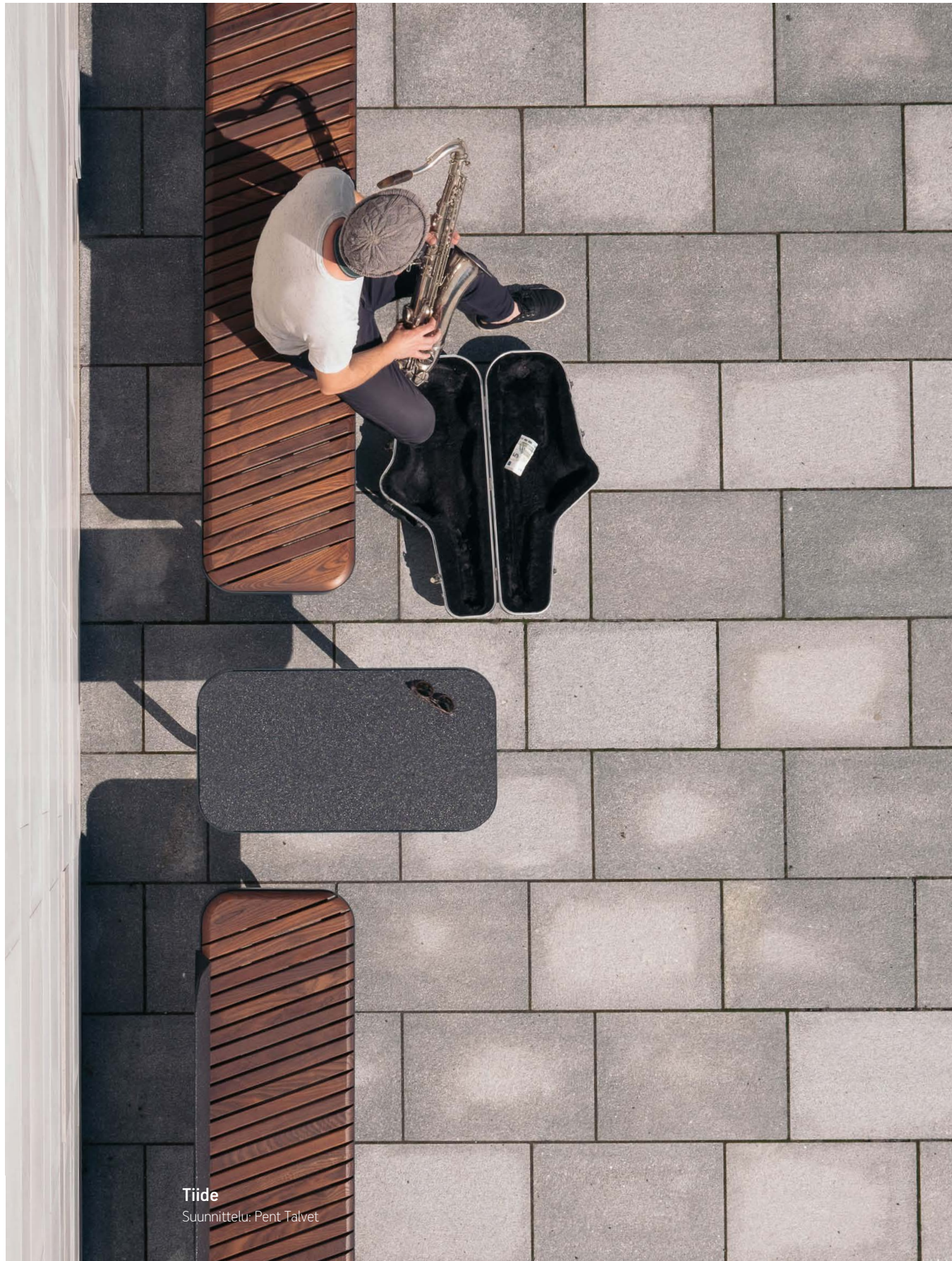
Jan Kaus

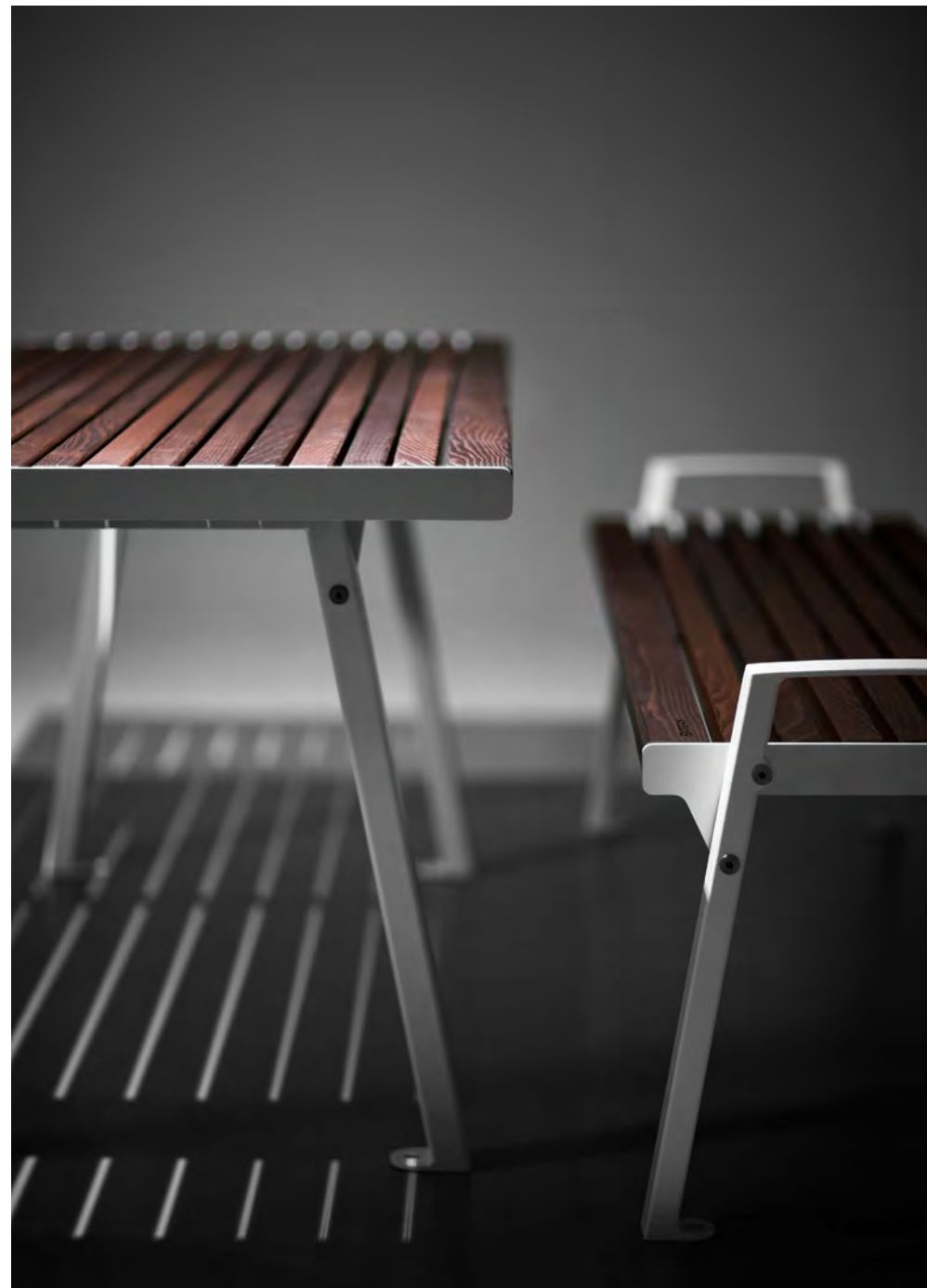
Tekee / ei tee

Hän tekee työtä: Satu näkemään, miten pieni robotti-ruohonleikkuri yritti kiivetä rotvalliin yli. Kynnys häiritsi sitä kuin kohtalon tarkasti suunnittelema merkki. Oli ihan lähellä, ettei se kaatunut kyljelleen. Tuli yhtä sydäntäsärkevä söpöystunne kuin jos katselisi pientä lasta tai eläintä kurottamassa jotain juuri ja juuri saavuttamatonta esinettä. Taistelemassa olemisen veto- ja työntövoimien kanssa. Hän ei tee työtä: On aina hauska huomata joku, josta heti tietää, että "tuo ei kyllä tee mitään työtä". Hänen askelensa on mukavan verkkainen ja suu sellainen nauravainen. Minne tie vie, hän ei ehkä tiedä itsekään. Sellaisena aurinkoisena päivänä hän katsoo kaikkea hyväksyen, niin ohiajavaa autoa, lastenvaunuja työntävää äitiä kuin itse vanhaa taivaalla mollottavaa lokakuun aurinkoa.

Janar Ala

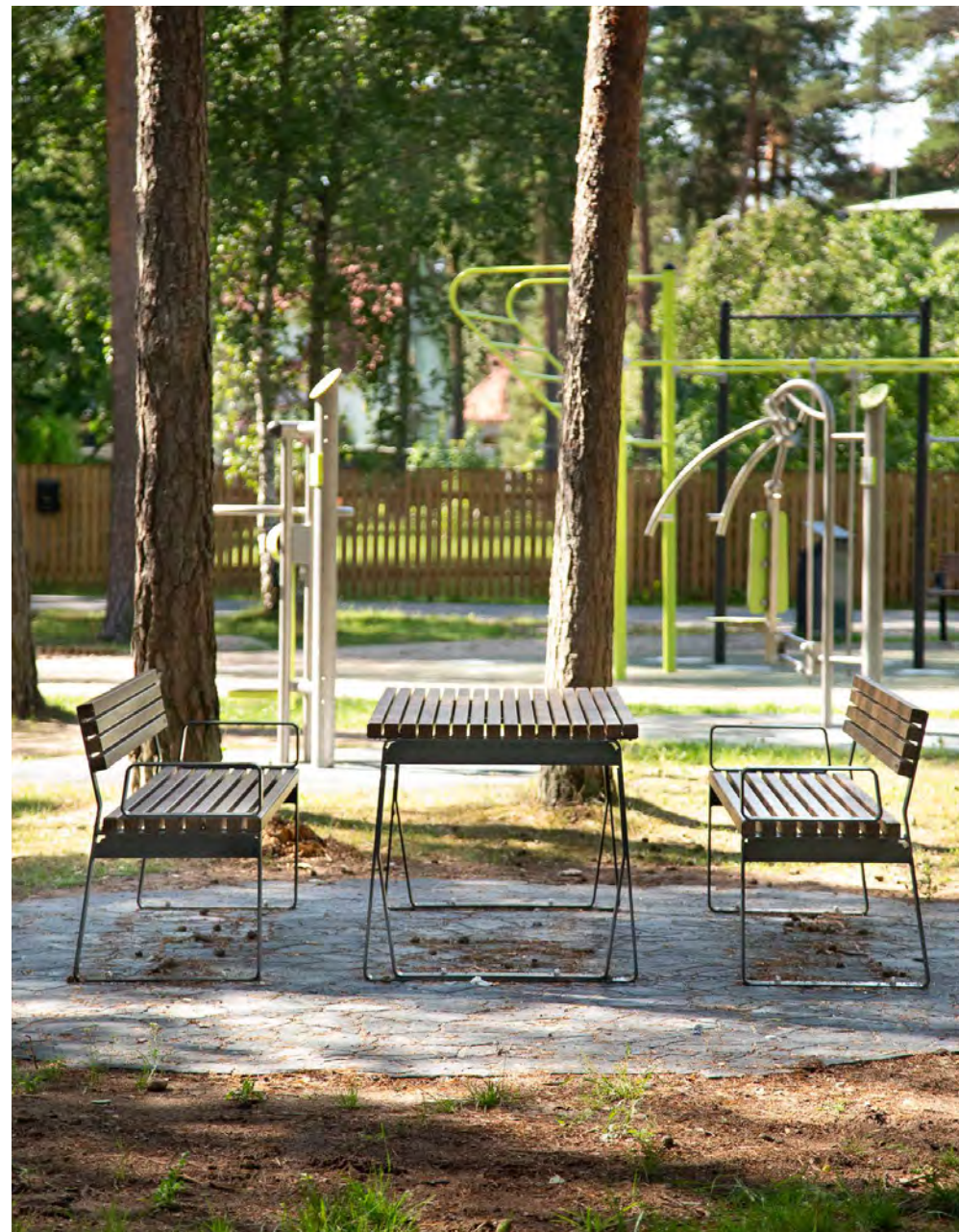

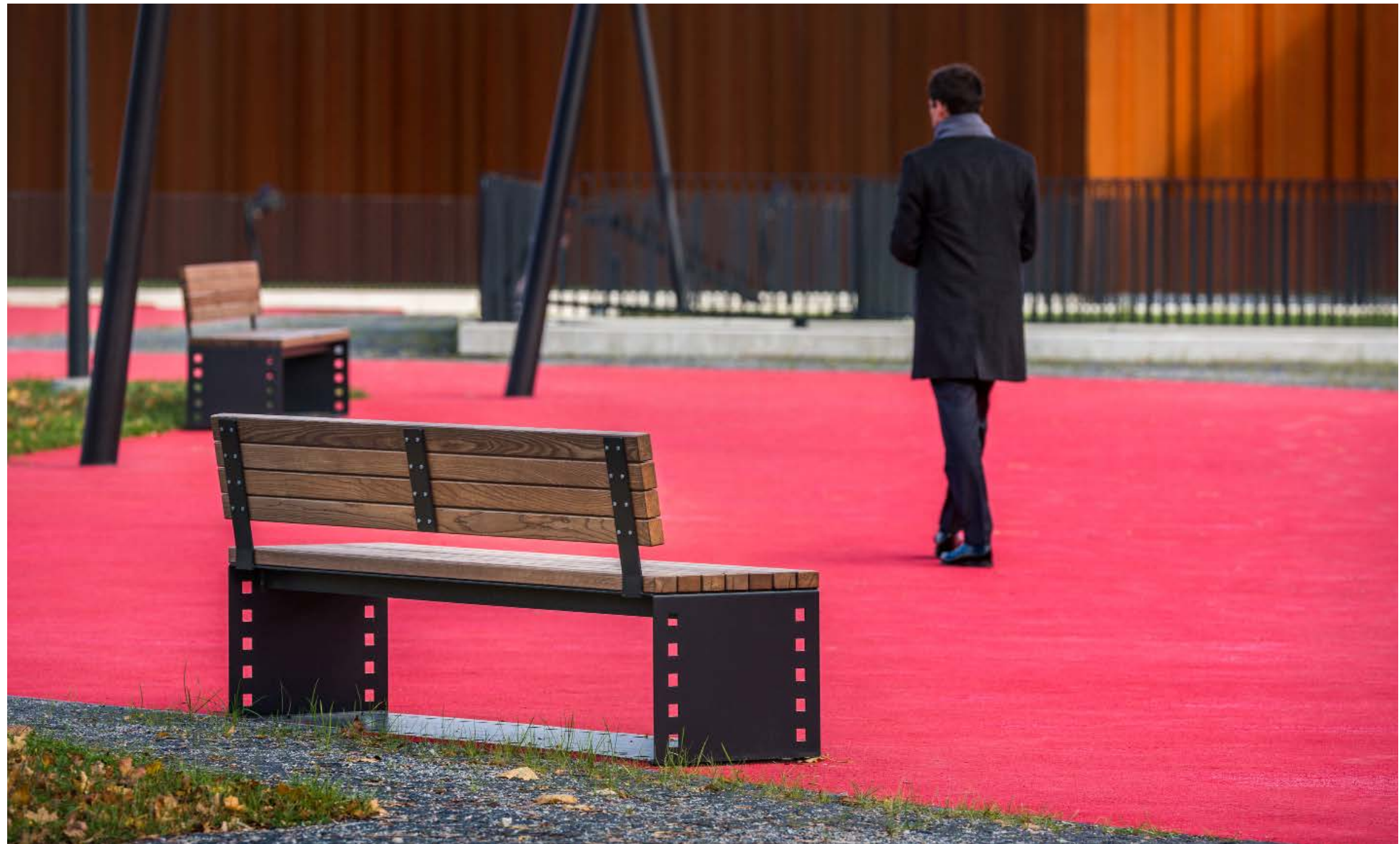
Klaar Steel
Suunnittelu: Martin Pärn

Eilisissä syntymäpäiväjuhlissa joku nainen alkoi puhua siitä, miten eläimet tuntevat ja ajattelevat, ja minulle tuli mieleen vähän aikaa sitten sattunut juttu. Olin tavallisella iltakävelylläni ja levähdin puistonpenkillä, kun viereeni laskeutui lokki. Sellainen kunnon jötkäle. Siihen samalle penkille, jossa istuin. Ihan lähelle, selkänojalle. Se laskeutui niin yhtäkkiä, etten osannut hätistellä sitä poiskaan, tuijotin vain. Lokki tuijotti takaisin. Mutta ei siinä vielä kaikki. Minulle tuli heti mieleen isä. Miten me aamuisin kävimme yhdessä juoksemassa. Kotoa Olympiastadionille, joskus pitkälle puistoon asti. Ja melkein aina ohitimme Helsingin taidemuseon. Jos isä ei olisi sairastunut reumaan, hän olisi päässyt olympialaisiin. Taidemuseon oven päällä oli jättimäinen Lokki-patsas. Ja nyt, kun se lihaa ja luuta oleva lokki tuijotti minua metrin päästä, mietin, onko se se sama, jota oli käytetty taidemuseon Lokin mallina. Se tuijotti minua ja minä ajattelin isää ja hetken tuntui kuin lokin katse olisi ollut moite. Että hyvä mies, miten sinä nyt noin. Isä ei pitänyt lokeista, hän kutsui niitä paskalokeiksi. Mutta silti tuntui kuin lokki yrittäisi sanoa minulle jotain. Seuraavana päivänä menin pitkästä aikaa Hietaniemen hautausmaalle, haravoin ja kitkin rikkaruohot, sytytin isälle kynttilän.

Jan Kaus

He tulevat

Maanpintakin aivan kuin värisee heidän jalkojensa alla,
kiviset portaat tärisyvät. Paleltuneet lehdet rapisevat puissa,
murenevat tuhansiksi murusiksi. Heidän katseissaan on
päättäväisyyttä; silmänurkissa elämäkokemusta, toivoa ja
uskoa.

Me pärjäämme; me teemme sen.

On aikaista;

vaaleanpunainen taivas lupaa päivän alkavan.

Lämmin hengitysilma leijuu pilvinä jäisessä aamussa.

Verkkahousut ja trikoot, säärystimet ja tossut, sormikkaat ja
sormettomat hansikkaat, heiluvat ylös ja alas, sivuille, eteen
ja taakse; selkärangat taipuvat ja ojentuvat auringon suun-
taan, jalkalihakset kasvavat samalla, juuri nyt, vahvoiksi,
ponnistelusta hyristen.

Ohuet pilvenhattarat lipuvat eksyneinä taivaankannella
ihmetellen heitä – pikkuisia sätkiviä ja reippaita pisteitä,
pölyhiukkasia maailmankaikkeuden parketilla, silmäleviä
loputtomassa, määrittämättömässä, taipuvassa aikatilassa.
Mutta he voimistelevat.

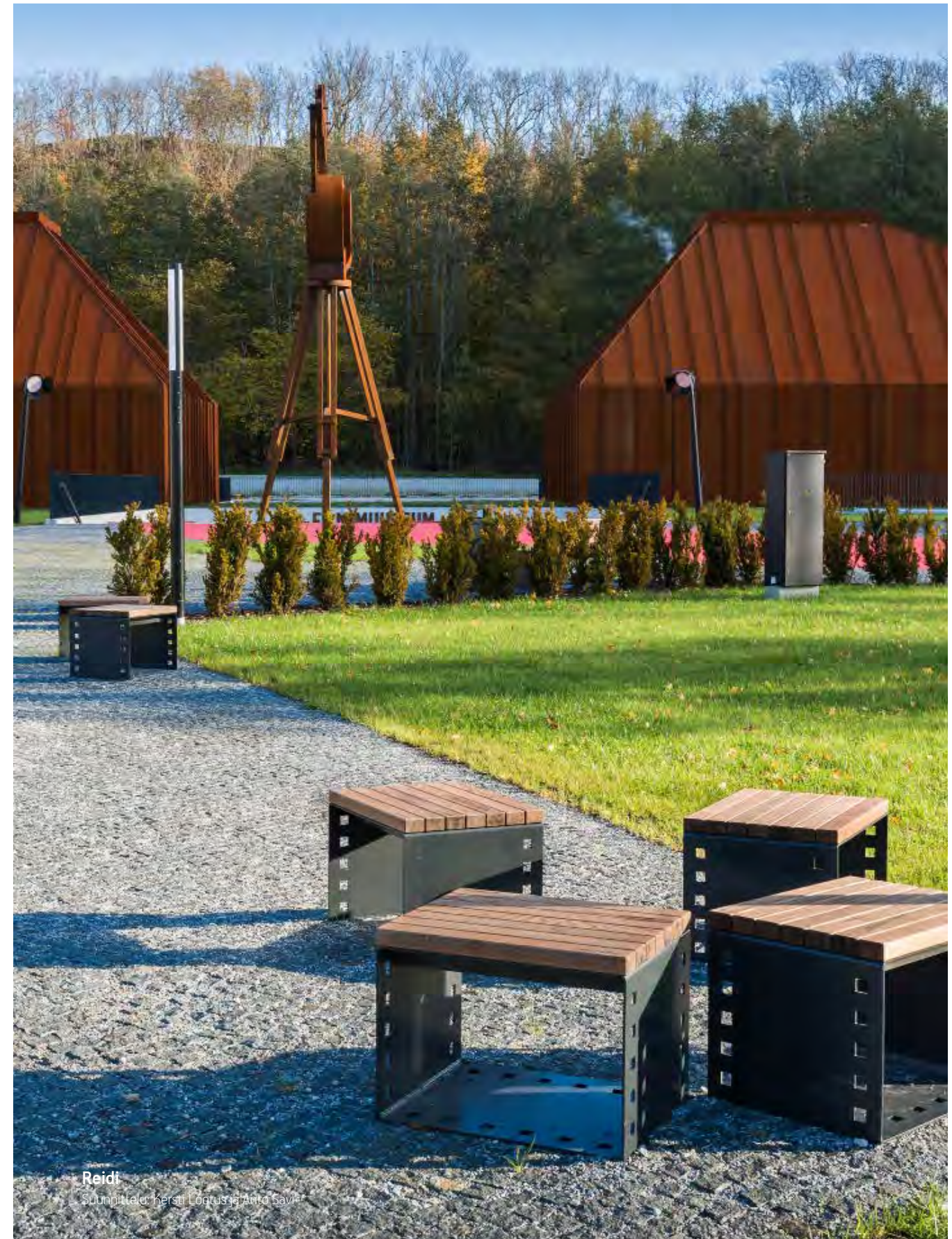
Itsensä vuoksi, tunteen vuoksi, mielen vuoksi.

He ovat äitejä ja tyttäriä, siskoja ja ystäviä, rakastajia ja
luojia.

He eivät kuole – eivät ainakaan tänään.

He eivät ole kiveen kaiverrettuja nimiä, he ovat elävää ja
hengittävää voimaa.

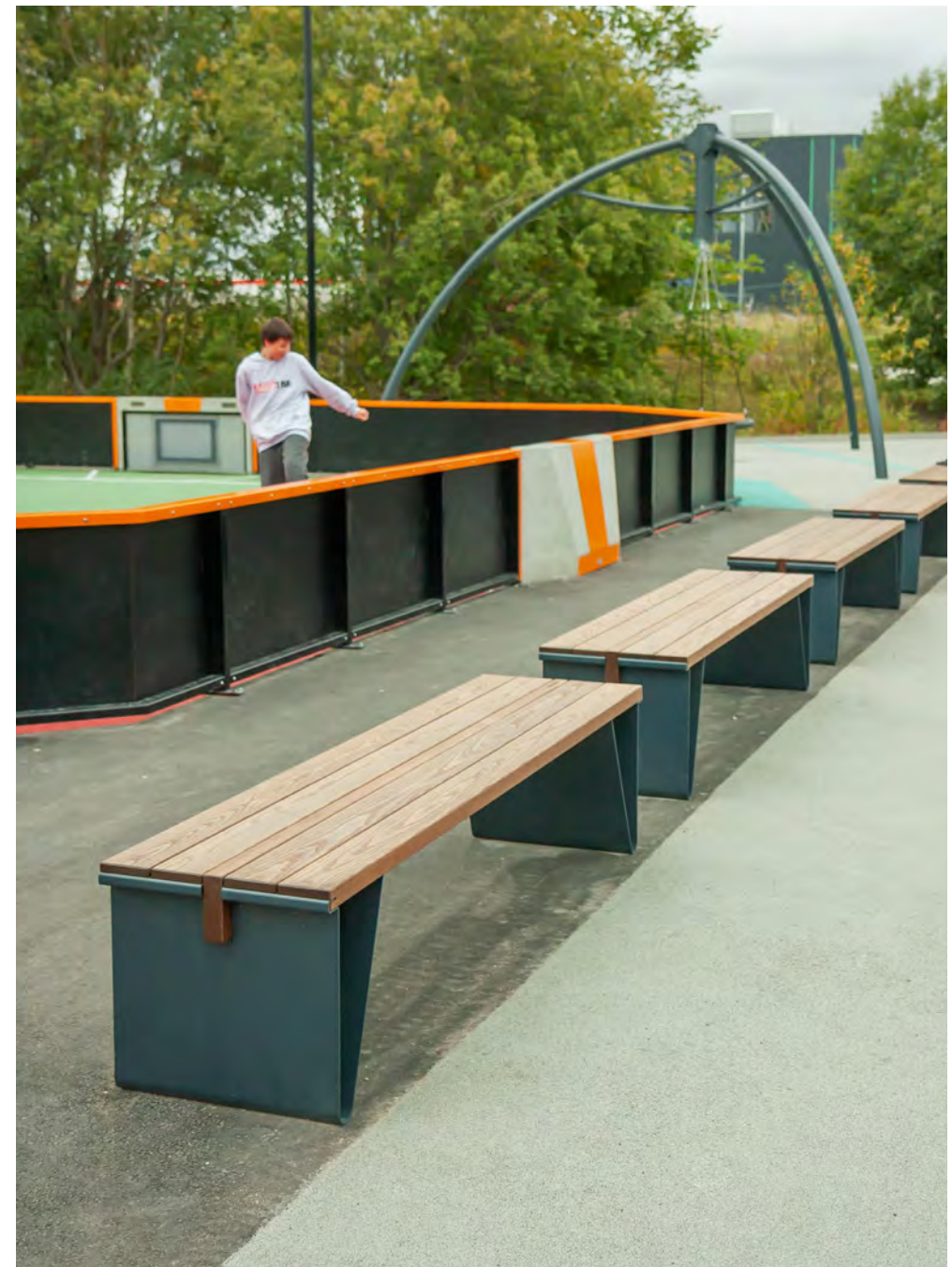
Birk Rohelend

Reidi

Suunnittelija: Kerssi Logusjärvi-Anto Savik

Ensin se oli tuntunut oudolta – onko oikeasti ihmisiä, jotka haluavat katsella ikkunastaan ruuhkaista katua? Mutta sitten hän huomasi tammen. Jykevä, tuuhea puu, pari askelta tiestä. Kyllä puut ovat ihmeellisiä, hän mietti, ja kasvit ylipäättään. Ne elävät puoliksi maan alla, tammen juuristo oli kai yhtä suuri, yhtä haarainen kuin latvustokin. Puolet eliöstä pimeydessä, vain puolet nähtävillä. Hän oli juuri sattunut kuulemaan kaverin autossa radio-ohjelman, jossa biologi kertoi puiden kommunikointikyvyistä, ja että niillä on aistielimiä. Tunteeko tammi nuo penkit tuossa, niiden puulaadun? Jos tuntee, miten se ne aistii, ehkä jotenkin niin kuin ihmiset katsovat robotteja? Hänestä oli mukava istahtaa kotimatalla hetkeksi penkille, meri selkänään takana, tammi edessään. Hassua, että tammen runkoon oli ripustettu valaisimia. Pitääköhän puu niistä vai häiritsevähkö ne sen unta? Ehkä haluamme alitajuisesti osoittaa kunnioitusta, kertoa jotenkin, että se on vaikuttava näky? Hän ei tiennyt vastauksia, mutta hän piti ajatuksesta, että penkki oli laitettu juuri siihen nimenomaan tammen vuoksi.

Jan Kaus

Nippon Duo
Suunnittelu: Kersti Lootus

"Tahdotko?"

Liisa katsoo tummiin, kiukkuisesti räpsyviin silmiin, jotka mulkoilevat häntä kelta-roosa-punakirjavan rykelmän takaa. Kukkakimppu lähestyy kuin hyökkäys; hän jähmettyy, ottaa jopa askeleen taakse. Kysyjä katsoo häntä neuvottomana, tuimasti, aivan kuin Liisa olisi syyllinen.

Viuh!

Kukkapilvi kahahtaa penkin viereiseen roskikseen, hermostunut omistaja lähtee vihaisesti kopisevin askelin. Liisa katsoo avuttomasti ympärilleen. Kukaan ei huomannut, hän vakuuttaa itselleen. Lokit kaartelevat korkealla harmaalla taivaalla. Ihmisiä tulee ja menee, tulee ja menee; oikean numeron bussia vain ei tule.

Vaivihkaa, melkein salaa Liisa kääntää päätään, vilkaisee silmäkulmastaan roskista. Yksi ruusu, poikkeuksellisen tumma, kiinnittää hänen huomionsa. Upea kukka, suuri ja täyteläisen punainen – ylpeä ja yksinäinen, muiden erilleen jättämä, väärinymmärretty kukkeudessaan.

Hetken nyittyään Liisa saa kukan käteensä. Hän myhäilee pyöritellessään ruusu sormissaan. Voinhan sanoa, että tämä lahjoitettiin minulle – kukaan ei tiedä, mistä sain sen.

Kaukaa näkyy lähestyvän kahdeksantoista. Liisan katse viipyy taas roskiksessa. Ainakin kaksikymmentä, ei, kolmekymmentä kukkaa.

Jonkun torjuttu anteeksipyyntöyritys. Boyfriend, jota ei huolita. Häviäjän kukat.

Muutama sekunti ennen bussiin astumista Liisa tökkää päättäväisesti kukan takaisin muiden sekaan.

Birk Rohelend

Net

Suunnittelu: Margus Triibmann

Sinä yönä tuiskutti hurjasti lunta, ehkä hurjemmin kuin hän muisti koskaan sataneen. Ihme, että hänelle ylipäätään jäi jotain mieleen siitä yöstä. Esikoista oli juhlistu kunnolla, hänen ensimmäistä musiikki-teostaan, jonka nostattama riemu oli illan aikana muuttunut liioittelujen sarjaksi. Hän ei muista, miten pääsi lähtemään teatterista, miksi hän edes lähti sellaisella jumalan hylkäämällä tunnilla, miksei hän ottanut taksia. Kun hän tuli puistoon, hän jäi seisomaan ymmärtämättä mihin suuntaan mennä. Kotikaupungissaan. Sitten hänelle muistui mieleen, että Runebergin jälkeen oikealle. Tiedosta huolimatta hän lysähti istumaan. Penkille oli satanut lunta korkeaksi, kevyeksi hangeksi, kuin tyynyn ja pilven risteytys. Silloin hän näki Runebergin. Kummallista, että patsas tuntui kumartuneen katsomaan lähemmäs, hän mietti. Aivan kuin se tarkkailisi, höristäisi korviaan, käsivarsi lumisena. Ehkä se kuuli askeleeni. Hän antoi katseensa lipua puistossa. Huh, hän ajatteli, miten tähän kurjaan paikkaan, tähän muka-kaupunkiin, menee hermo – ja silti en osaisi asua missään muualla, ihmiset, tapahtumat ja elämä vain keittivät joskus yli! Hän työnsi kädet syvemmälle taskuihin, oli samaan aikaan kylmä ja lämmin.

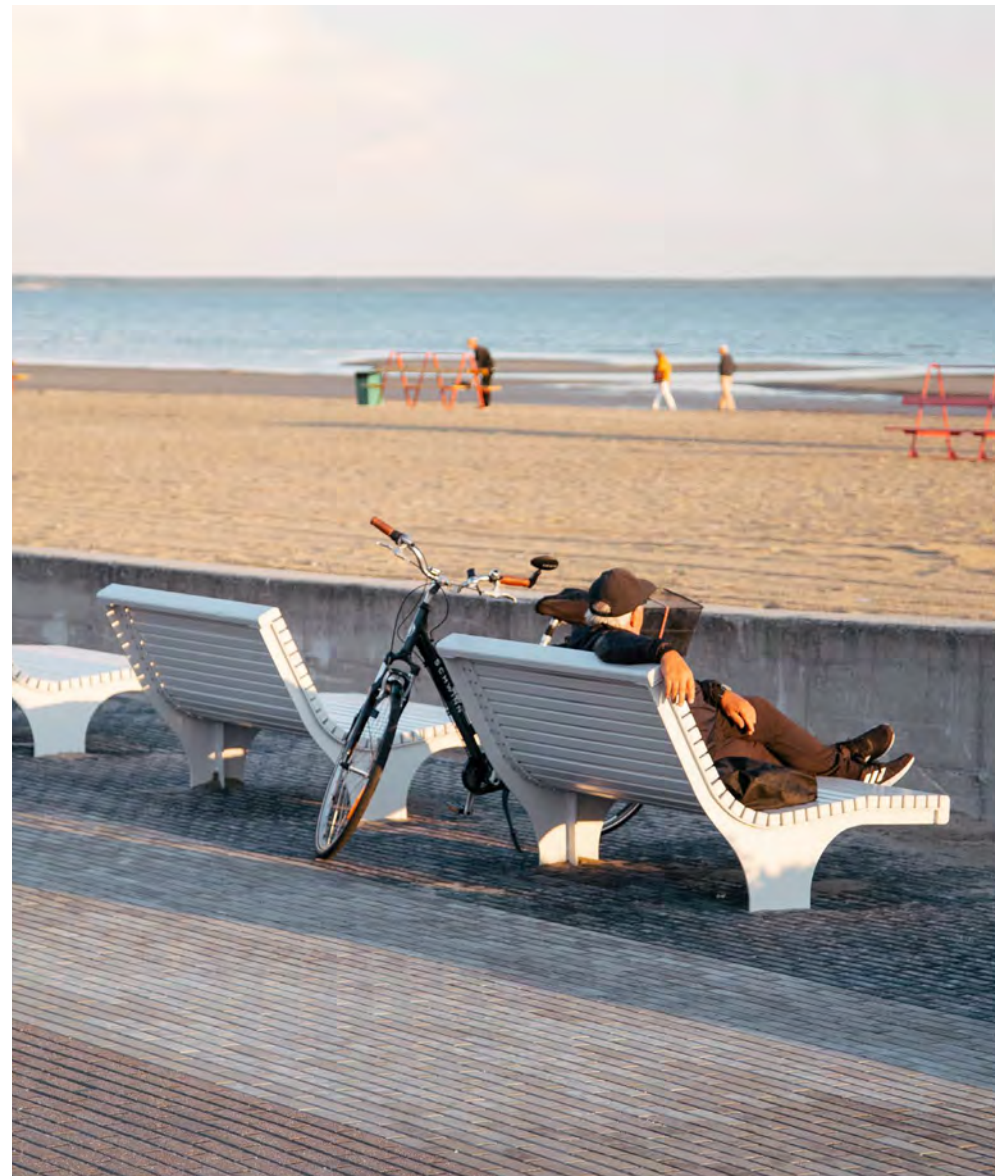
Jan Kaus

Dog Station M4

Valokuvaajat:

Kaido Haagen
Kaupo Kalda
Tõnu Tunnel
Märt Lillesiim
Epp Voolma
Olev Mihkelmaa
Timo Viljakainen

Erityiset kiitokset:

EAS Enterprise Estonia
Pent Talvet (Iseasi suunnittelutoimisto)

Painettu Virossa.
Kannet: Keaykolour Matcha Tea 300 g/m²
Sisältö: Olin Design Regular 120 g/m²

2022

www.extery.com
info@extery.com

Extery OÜ
Sinilille tee 6/1
75312 Peetri, Viro

